

Fastighetsägarens upplysningsskyldighet

Datasystemets uppgifter hjälper markägaren när han eller hon ska redogöra för markens tillstånd. Detta också trots att uppgifterna om fastigheten kan vara delvis bristfälliga.

Markägaren eller -utarrenderaren är skyldig att informera den nya ägaren eller arrenderaren om omständigheter som kan ha förorenat eller som kan ge upphov till förorening av marken eller grundvattnet. Denna så kallade upplysningsskyldighet är stadgad i miljöskyddslagen. Om markägaren försummar sin upplysningsskyldighet kan köparen kräva nedsättning av priset, hävande av köpet eller skadestånd, om det senare kommer fram att marken är förorenad.

Tillgången till uppgifterna

Datasystemets uppgifter är i huvudsak offentliga. Informationen är direkt tillgänglig för miljö-, markanvändnings- och byggnadstillsynsmyndigheterna. Man kan be om en objektrapport som gäller fastigheten hos den regionala NTM-centralen.

Vid utlämnande av uppgifter iaktas gällande anvisningar. Anvisningarna poängterar öppenhet och god informationshantering. De grundar sig bland annat på offentlighetslagstiftningen och miljöskyddslagen. Datasystemet ägs av miljöministeriet och det förvaltas av NTM-centralerna, Helsingfors och Åbo städer inom sina områden och Finlands miljöcentral.

- » Mer information om ämnet:
www.miljo.fi/fororenademarkomraden
www.miljo.fi/fororenadeomradenifinland

Närings-, trafik- och miljöcentralen
Kundservice för miljöfrågor
kundservice.miljo@ntm-centralen.fi
tel. 0295 020 901 (lna/mta)
mon.–fre. kl. 9–16

www.ntm-centralen.fi

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Information om Datasystemet för markens tillstånd och marksanering

I Datasystemet för markens tillstånd finns cirka 25 000 objekt

I det riksomfattande Datasystemet för markens tillstånd (MATTI) har samlats information om markens eventuella förorening, markundersökningar och efterbehandling. I systemet har också sparats information separat för varje objekt om verksamheten som utövas i området samt avstånden till grundvattenområden, vattentäkter och bosättning.

I datasystemet finns sammanlagt cirka 25 000 objekt. Största delen av områdena i systemet är sådana där skadliga ämnen kan ha hamnat i marken som

I systemet har objekten delats in i fyra kategorier:

1. Objekt med pågående verksamhet
2. Utredningsbehov
3. Utvärderas eller saneras
4. Ej i behov av sanering

Varje objekt har fått en av följande användningsbegränsningar:

- Kontrollera utredningsbehov
- Begränsning av användning av marksubstanser
- Begränsning av markanvändningen
- Ingen begränsning av användningen

Kategorin och begränsningen för varje objekt som finns i systemet blir klar för fastighetsägaren ur rapporten som sänds till honom eller henne.

ett resultat av verksamhet som utövats eller utövas i området.

I systemet finns också information om områden där skadliga ämnen har hamnat i marken som en följd av olyckor och skador.

Fastighetsägaren kan kontrollera och korrigera uppgifterna om sin egen fastighet. Utöver fastighetsägarna betjänar systemet myndigheterna både vid planeringen av saneringen av förorenad mark, skyddet av grundvattnen, planläggningen och vid planeringen av byggande. På detta sätt kan man undvika till exempel byggande av bostäder på förorenade markområden och minska fördröjningar och oväntade kostnader.

En f.d. bränsledistributionsstation (Foto: Kaija Savelainen)

Det är bra att känna till markens tillstånd på den egna fastigheten

Det är bra för fastighetsägaren att vara underrättad om tillståndet i marken på fastigheten som han eller hon äger. Markens eventuella föroreningsgrad ska beaktas speciellt när

- markanvändningen i området förändras
- det byggs på området
- markområdet säljs eller utarrenderas

Det är mycket viktigt att känna till fastighetens historia emedan de skadliga ämnena kan bli kvar i marken en lång tid. En verksamhet som upphört redan för tiotals år sedan kan ha orsakat förorening av marken.

Skadliga ämnen kan läcka ut i marken också till följd av olika olyckor, skador eller mindre utsläpp som pågått under en längre tidsperiod. Ibland är orsaken den att man förr hade för vana att gräva ner avfallet i marken. Skadliga ämnen kan också transporteras i marken och hamna i grundvattnet.

Bedömning av behovet av marksanering

Det krävs ofta noggrannare markundersökningar och utredningar för att klargöra om det finns skadliga ämnen i marken eller ej. Även om man hittar skadliga ämnen i marken finns här inte nödvändigtvis behov av efterbehandling. Bedömningen av marksaneringsbehovet görs separat och då tas i beaktande bl.a.

- de skadliga ämnena, deras egenskaper och mängd
- mark- och grundvattenförhållandena
- den kort- och långvariga exponeringen för skadliga ämnen
- områdets nuvarande och blivande användning

Exempel på verksamheter som kan ha förorenat marken:

- distribution och lagring av bränsle
- sågar och impregneringsanläggningar
- avstjälningsplatser
- skjutbanor
- kemiska tvätterier
- skrotningsanläggningar
- handelsträdgårdar och plantskolor

Marken kan förorenas av till exempel:

- oljor och bensin
- tungmetaller (t.ex. bly, koppar, krom och nickel)
- arsenik
- polyaromatiska kolväten (PAH)
- polyklorerade bifenyler (PCB)
- klorfenoler
- dioxiner och furaner
- bekämpningsmedel

Markundersökningar, bedömning av markförorening och behovet av sanering utförs av opartiska experter, vanligtvis konsultföretag. NTM-centralen och Helsingfors och Åbo städer granskar bedömningen inom sina områden och avger vid behov utlåtande i ärendet.